

SAKARYA (NÖBETÇİ) İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA

YÜRÜTMİYİ DURDURUMA TALEPLİDİR

DURUŞMA TALEPLİDİR.

DAVACILAR

:

- 1-GÖLPAZARI ÇEVRE KORUMA DERNEĞİ -4070851649
*Aktaş Köyü Sok. Küme Evler Köy Muhtarlığı No:15
Gölpazarı/Bilecik*
- 2-ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
Karanfil Sok. No:28/12 Kızılay/Ankara
- 3-TAKİ KAHRAMAN- 27196287046
Atalar Mah. Uzay Sk. No:17/1/3 Kartal/İstanbul
- 4-ALİ UĞURLU -26686304072
Altayçeşme Mah. Efe Boz Sk. No:17-21a/9 Maltepe/İstanbul
- 5-ALİ OĞUZ -26389313982
Petrol İş Mh. Üsküdar Cad. No:76/12 Kartal/İstanbul
- 6-SABİT ERSİN OĞUZ- 32263118130
*Merkeztaş Aktaş Köy Sk. Küme Evleri No:36
Gölpazarı/Bilecik*
- 7-DURALİ KIVRAK- 25795333782
*Merkeztaş Aktaş Köy Sk. Küme Evleri No:39
Gölpazarı/Bilecik*
- 8-MESUT BAŞALDI - 31183154174
Bahçelievler Mah. Çarşı Sk. No:5/7 Merkez/Bilecik
- 9-RÜSTEM ÜNVAR -26230319286
*Merkeztaş Aktaş Köy Sk. Küme evleri No:53
Gölpazarı/Bilecik*
- 10-SAFFET UYSAL -27136289086
*Merkeztaş Aktaş Köy Sk. Küme evleri No:34
Gölpazarı/Bilecik*
- 11-MUHSİN BAŞALDI -31180154238
Zühtü Paşa Mah. Rifatbey Sk. No:16/7 Kadıköy/ İstanbul
- 12-HAYATİ YURTDAŞ- 27016293066
*Merkeztaş Aktaş Köy Sk. Küme Evleri No:40
Gölpazarı/Bilecik*
- 13- AHMET GÜVENDİK -27586274090
*Merkeztaş Aktaş Köy Sk. Küme Evleri No:54
Gölpazarı/Bilecik*
- 14-DURSUN OĞUZ-26413313148
*Merkeztaş Aktaş Köy Sk. Küme Evleri No:50
Gölpazarı/Bilecik*
- 15-BİLGİN ÇELİK -27808266650
*Merkeztaş Aktaş Köy Sk. Küme Evleri No:18
Gölpazarı/Bilecik*
- 16- MUHARREM UYAR -27679270954
*Merkeztaş Aktaş Köy Sk. Küme Evleri No:91
Gölpazarı/Bilecik*

17- SELMİYE BAŞALDI -31171154520
Zühtüpaşa Mah. Rifatbey Sk. No:16/7 Kadıköy/İstanbul

VEKİLLERİ :

DAVALI :ÇEVRE ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAKANLIĞI
Mustafa Kemal Mahallesi 2082. Cadde No:52 Çankaya /
Ankara

KONU : Bilecik İlçesi Gölpazarı İlçesi Aktaş Köyü Beşevler Mahallesi- Kurşunlu Köyü arasında kurulması planlanan Gölpazarı Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi projesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca verilen 6930 sayılı ve 8.12.2022 tarihli "**Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu**" Kararının İPTALİNE, idari işlemin uygulanmasından telafisi güç ve imkânsız zararlar doğacağından davalı idarenin savunması alınmadan, teminatsız olarak YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA ve YARGILAMANIN DURUŞMALI YAPILMASINA karar verilmesi taleplerimizdir.

TEBLİĞ TARİHİ : 8.12.2022 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ait resmi internet sitesinde duyurulmuştur. (EK 1)

AÇIKLAMALAR :

SÜRE YÖNÜNDEN AÇIKLAMALARIMIZ

Dava konusu idari işlem, 08.12.2022de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı internet sitesinde ilan edilmiştir. (EK 1) 30 günlük yasal süresinde açtığımız bu dava yasal süresinde açılmıştır.

EHLİYET YÖNÜNDEN AÇIKLAMALARIMIZ

Doğum yeri Gölpazarı olan davacıların bir kısmı, proje sahasının etki alanında ikamet sahibidir. Bir kısmı ise pojenin etki sahasında taşınmaz sahibidir. Davacıardan Dernek ve Ziraat Mühendisleri Odası ise kendi yasal faaliyet alanları içerisinde davayı açmaya yetkili tüzel kişilerdir.

2872 Sayılı Çevre Kanununun "İlkeler" başlıklı 3. maddesi "a" fıkrasında;

" Madde 3 Çevre korunmasına, iyileştirilmesine ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin genel ilkeler şunlardır:

a-Başta İdare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes, çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi ile görevli olup, bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdürler."

"Bilgi Edinme ve Başvuru Hakkı" başlıklı 30. maddesinde de;

" Madde 30- (Değişik madde ve başlığı: 5491 - 26.4.2006 / m.21) Çevreyi kirleten veya bozan bir faaliyetten zarar gören veya haberdar olan herkes ilgili mercilere başvurarak faaliyetle ilgili gerekli önlemlerin alınmasını veya faaliyetin durdurulmasını isteyebilir.

Herkes, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında çevreye ilişkin bilgilere ulaşma hakkına sahiptir. Ancak, açıklanması halinde üreme alanları, nadir türler gibi çevresel değerlere zarar verecek bilgilere ilişkin talepler de bu Kanun kapsamında reddedilebilir." denilerek bu yasa açısından da çevrenin korunması görevi dava hakkını da içeren bir boyuta uzanmaktadır. Davacılarından Gölpazarı Çevre Derneği adına bilgi edinme kanunu kapsamında tarafımızca başvuru yapılmış olup başvurumuz [EK2] dilekçemiz ekinde sunulmuş olup başvuruya henüz idarece bir cevap verilmemiştir. Davalı idare cevap verdiğinde cevabı sayın mahkemeye sunulacaktır.

Danıştay 13. Dairesinin 2008/8230 E. ve 2009/1619 K. sayılı kararında

"İdarî işlemlerin hukuka uygunluğunun yargı yoluyla denetimini amaçlayan iptal davasının görülebilmesi için ön koşullardan olan davacının sübjektif ehliyeti, yani "menfaat ilgisi"nin bulunup bulunmadığının, yargı yerince takdir edileceği, iptal davasına konu edilen işlem ile davacı arasında menfaat ilgisinin kurulabilmesinin ise ancak kişisel, meşru ve güncel bir ilginin varlığı ile mümkün olduğu kuşkusuzdur.Öte yandan, çevre, tarihi ve kültürel değerlerin korunması ve imar uygulamaları gibi kamu yararını yakından ilgilendiren konularda dava açma ehliyetinin daha geniş yorumlanması gerektiği Danıştay içtihatlarıyla kabil edilmiş bulunmaktadır." Değerlendirmesi yapılmıştır.

Davacılar yılın değişik zamanlarında memleketlerinde, tatil amacıyla veya bağ ve bahçelerini dönemlik olarak işletmek için bölgede ikamet eden kişilerden oluşmaktadır. Davacıların bir kısmı Gölpazarı'nda ikamet etmektedir. Bu kişilerin memleketlerinde özellikle bahar ve yaz aylarında ikamet etmesinde güncel menfaatleri vardır. Bu kişiler açısından bölgenin tarihi, sosyal, kültürel ve çevresel anlamları hem doğumlarından hem de yaşamlarının bir kısmını bu bölgede geçirmelerinden kaynaklanmaktadır. Bölge ile bağları devam eden bu kişiler açısından bölgenin tarihi, sosyal ve ekolojik dokusunun korunması, çevrenin kuşaklardan kuşağa taşınması istencinden de beslenmektedir. Bu nedenle yıllar içinde her yurttaş gibi memleketiyle kurdukları duygusal bağlar yanında, sosyal hayatı ve kendilerini yeniden üretmek için gerekli zamanın bir kısmını bölgede geçirmelerinden dolayı aktif, kişisel ve meşru bir menfaatleri de vardır.

ESASA İLİŞKİN AÇIKLAMALARIMIZ

Davalı idare tarafından,Bilecik İlçesi Gölpazarı İlçesi Aktaş Köyü Beşevler Mahallesi-Kurşunlu Köyü arasında kurulması planlanan Gölpazarı Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi projesine ilişkin "**Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu**" Kararı verilmiştir.

Danıştay 14. Dairesinin "Çevresel Etki Değerlendirmesi" hakkında yaptığı değerlendirmede "*Çevresel Etki Değerlendirmesi ile gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlendiği, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin irdelendiği, seçilen yer teknolojisi alternatiflerinin belirlenerek değerlendirildiği, ayrıca projelerin uygulanmasının izlendiği ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaların belirlendiği bir süreç öngörülmüş olup, projenin gerçekleştirileceği yer ile alternatif alanlar belirlenerek projenin hizmet amacı, önem ve gerekliliği kapsamında yerin ve etki alanının çevresel özellikleri, çevresel etkiler ve alınacak önlemlerin tartışılması, faaliyet yerinin belirlenmesinde ise, faaliyetin büyüklüğü, amacı, ulaşım, iklim, toprağın ve çevrenin özellikleri, olası etkiler ve etkilerin azami giderilme olanakları gibi unsurların etkili olması, bu bağlamda sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir çevrenin dengesinin sağlanması yolunda belirtilen nitelikte bir faaliyete en uygun yerin seçilmesi esastır. Diğer yandan, ÇED sürecinde verilen kararların*

iptali istemiyle açılacak davalarda, ÇED kararların bir büyük olarak çevresel etkilerinin irdelenmesi gerekmektedir." Denilmiştir.

Bu bağlamda, dava konusu idari işlemle ilgili hukuka aykırılık iddialarımızı paylaşacak olursak;

1-“ÇED OLUMLU” KARARI ÇED SÜRECİNİN AMACINA, ÇEVRE KANUNU VE ÇED YÖNETMELİĞİ’NİN İLKELERİNE AYKIRILIK TAŞIMAKTADIR.

“ÇED nedir?” sorusunun cevabını ÇEVRE ŞEHİRCİLİK ve İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI, ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ve il müdürlükleri web sitelerinde sunulan bilgilere göre verirsek; “Ekonomik ve sosyal gelişmeye engel olmaksızın çevre değerlerini ekonomik politikalar karşısında koruyarak, yeni proje ve gelişmelerin çevreye olabilecek sürekli veya geçici potansiyel etkilerinin sosyal sonuçlarını ve alternatif çözümlerini, ilgili tüm tarafların görüş, kaygı ve önerilerini de dikkate alarak işletme öncesi, işletme sırası ve işletme sonrasını da içine alarak değerlendirilmesinin, izlenmesinin ve denetlenmesinin yapıldığı bir süreç”tir.

ÇED, projelerle ilgili bütün ilgili tarafların bir araya geldiği ve görüş, kaygı ve önerilerini ortaya koyabildikleri şeffaf bir süreçtir. En başta yerel halkı içeren ilgili taraflar, bu süreç içerisinde ortaya koydukları teknik bilgi ve görüşlerle projenin uygunluk değerlendirmesine, alternatiflerinin belirlenmesine ve uzlaşılması durumunda en optimal şekilde gelişimine katkı sağlarlar.

İyi işleyen bir ÇED sürecinin şeffaf tabiatı sayesinde, halka ve diğer ilgili taraflara danışarak ve olabildiğince gerçekleştirilmesi istenen projeye ilişkin ve geniş çapta bilgi toplayarak, projenin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek olası problemler, henüz projenin tasarım aşamasında çözülebilir veya hafifletilebilir. Bu yolla (bazen öngörülen) problemlerin pek çoğu, fiili uygulama başlamadan çözülmeye çalışılır ve böylelikle maliyetli zaman kaybı önlenmiş olur.

Önerilen projeye getirilen çeşitli alternatiflerin ÇED çalışması kapsamında incelenmesi, ekolojik ve sosyal faydaları artırırken, proje sahibinin maliyetlerini azaltabilecek başka seçenekler de sunabilir. Halkın katılım süreci sayesinde, ilgili taraflar, proje sahibi ve kamu kurum kuruluşları arasında güven duygusu oluşturur ve katılımcı tabiatı sayesinde de ÇED süreci, o ülkenin genel demokratik sürecine de katkıda bulunur.

ÇED’in ana ilkeleri nedir?

a) Planlama süreciyle bütünleştirme: Çevresel değerlendirme süreci, çevresel konuların dikkate alınmasını sağlamak için, planlama süreciyle bütünleştirilmelidir. İdeal bir durumda değerlendirme, projenin hazırlık süreciyle bütünleştirilir. Bu aynı zamanda değişik kısımlardan sorumlu ekiplerin veya kişilerin birbirlerinin çalışmalarına etkin şekilde katılmaları veya projeyi hazırlayanlarla değerlendirmeyi yürütenler arasında daha yakın temas ve bilgi alışverişi sağlamak anlamına gelir.

b) Mümkün olan en erken aşamada diyalog: Çevresel değerlendirme; karar verme sürecinin mümkün olan en erken aşamasında uygulanmalıdır. Sürecin doğru şekilde çalışması açısından, değerlendirme verilerinin projenin hazırlanması sırasında elde olacağı şekilde bir zamanlama gereklidir. ÇED’in projeye ilişkin kritik kararlar verildikten sonra başlatılması,

proje tasarımını, resmi olarak kabul edilmiş olmasa bile, değiştirilmesini zor bir hale getirmektedir.

c) Karar verme: ÇED Raporu karar vericilere, proje teklifiyle birlikte sunulmalıdır. Yetkili makam, karar verilirken raporu da göz önünde bulundurmalıdır. Yetkili makam, teklif edilen bir plana ilişkin karar verdiği zaman, çevresel etki değerlendirme raporuna açık şekilde atıf yapmalıdır.

2-HALKIN KATILIMI TOPLANTISI YAPILMAMIŞTIR.

Nihai ÇED Raporun 186-187. Sayfalarında, 18.11.2021 Perşembe günü saat 14:00 'de Gölpazarı İlçesi Gölpazarı Belediye Düğün Salonunda yapılmasına karar verildiğinden, buna ilişkin basında duyuların yapıldığından bahsedilmiştir.

Raporda, toplantı içeriğine dair

"Halkın Katılım Toplantısı ile ilgili tüm hazırlıklar yapılmış, Bilecik Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürü Mustafa BUDAK tarafından toplantıya başlanmıştır. Ancak katılımcıların büyük çoğunluğu ve arazi sahiplerinin yoğun tepkisi ve protestosu üzerine İl Müdürü konuşmasına izin verilmemiş Katılımcıların protestosu, tepkisi ve bilgilendirilmek istememeleri nedeniyle sunum gerçekleştirilememiştir. Yaklaşık 15 dk protesto edenlerin sakinleşmesi beklenmesine rağmen tepkilerin devam etmesi üzerine görüş ve önerilerin yazılı olarak verilmesi istenerek toplantı sona erdirilmiştir." Bilgisi verilmiştir. Bu durum halkın katılım toplantısının yapılmadığını ortaya koymaktadır.

25.11.2014 tarihli ÇED Yönetmeliğinde Halkın katılımı toplantısının yapılış usulleri açıkça düzenlenmiştir. **Raporda bahsedilen usulde bir düzenleme olmamakla birlikte, idarenin toplantı dışında yazılı görüş ve önerilerin bildirilmesini talep ederek halkın katılım toplantısını işletebileceğine dair bir düzenleme de yoktur.**

3. ALTERNATİF ALAN ARAŞTIRMASI YAPILMAMIŞTIR.

Nihai ÇED Raporu'nda 6. Sayfada *"Proje için seçilen yer ve kullanılan teknoloji alternatiflerinin değerlendirilmesi, Gölpazarı Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Yer seçimi için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü 'nün 08/06/2020 tarihli ve 1628716 sayılı yazısı ile oluşturulan 17 kurumdan oluşan Yer Seçimi Komisyonu 25.06.2020 tarihinde toplanmış ve komisyon raporu oluşturulmuştur.*

Yer Seçimi Komisyon toplantısına katılmayan ancak daha sonra olumlu görüşlerini bildiren yer seçimi komisyon üyesi kurum ve kuruluşların görüşleri tamamlanıp Gölpazarı İlçesi Aktaş Köyü Beşevler Mahallesi- Kurşunlu Köyü arasında yer alan yaklaşık 60 hektar büyüklüğündeki alan Gölpazarı Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi yeri olarak komisyon üyesi kurumların oy birliği kararı ile uygun görülmüştür. Buna göre projenin yeri ile ilgili alternatiften söz edilememektedir. Ayrıca OSB bünyesinde kurulacak her bir tesis kendi teknolojisini kullanacağından teknoloji alternatiflerinden de bahsedilememektedir." Denilmiştir. Ancak ÇED Raporu'nda depo için alternatif alan çalışması bulunmamaktadır. Oysa ormanlık alan dışındaki sahalardan araştırılması esas olacak diye söylenirken böyle bir saha araştırması yapılmamış, ormanlık alanın kullanılması halinde yaratacak etkiler ortaya konulmamıştır.

Samsun 2. İdare Mahkemesi 2015/1024E 2015/1456K numaralı kararında;

“5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu’nun 1. Maddesinde Kanunun amacı, toprağın doğal ve yapay yollarla kaybını ve niteliklerini yitirmesini engelleyerek korumasını, geliştirilmesini ve çevre öncelikle sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak planlı arazi kullanımını sağlayacak usul ve esasları belirlemek olarak tanımlanmıştır. Anılan Kanunun Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı başlıklı 13. Maddesinde ise mutlak tarım arazileri özel ürün arazileri dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri tarımsal üretim amacı dışında kullanılamaz Ancak alternatif alan bulunmaması ve Kurulun uygun görmesi şartıyla; d.) Bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış plan ve yatırımlar (...) için bu arazilerin amaç dışı kullanım taleplerine toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile Bakanlık tarafından izin verilebilir. Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir kuralı yer almış aynı düzenlemeye anılan kanuna dayanılarak çıkartılan Tarım Arazilerinin **Korunması**,Kullanılması ve Arazi Topplulaştırılmasına ilişkin Tüzük’ün 9. Maddesinde de yer verilmiştir. Yukarıda belirtilen anayasa ve yasa hükümleri bir arada değerlendirilmesinden tarım arazilerinin amaç dışı kullanımını önlemek Devletin öncelikli görevi olup kamu yararının gerekli kıldığı durumlarda bu arazilerin tarım dışı amaçla kullanılmasına ancak alternatif alan bulunmaması ve Toprak Koruma Kurulu görüşünün alınması ile izin verilebilir. Öte yandan **5403** sayılı Yasanın 13. Maddesinin 1. Fıkrası gereğince alternatif alan değerlendirmesinin santralin kurulacağı yer ve çevresiyle sınırlı olarak değil insan, çevre, toplum sağlığı ile tarıma olabilecek olumsuz etkileri gözetilerek bu etkinin hiç ya da genel kabul görmüş standartlar dahilinde sağlanabileceği alanlar da değerlendirilerek yapılması Anayasanın yukarıda yer verilen 45. Maddesi açısından bir zorunluluk olduğu gibi bu tip bir değerlendirmenin 5403 sayılı Yasanın amacına uygun düşeceği açıktır. Dosyanın incelenmesinden ise yer seçimi ile ilgili olarak düzenlenen 24.12.2008 günlü 44 sayılı etüt raporunda alternatif alan araştırmasının yalnızca tesisin kurulacağı yer ve çevresine yönelik olduğu bu süreçte tesisin kurulacağı arazi ve çevresi dışında alternatif alan bulunup bulunmadığına yönelik bir inceleme ve araştırma yapılmadan söz konusu alanın tarım dışı kullanımına izin verilmesinde hukuka uyarlık yoktur.” denilmiştir.

ÇED Raporu bu sebepten eksiktir ve olumlu kararına esas olamaz.

4) FAYDA-MALİYET ANALİZİ YAPILMAMIŞTIR.

ÇED Raporu'nun fayda- maliyet analizi başlığı altında proje odaklı, projenin olumlu yanlarını ön plana çıkaran genel geçer bilgiler verilerek, proje bedeli hakkında bilgi paylaşılmıştır. Ancak ÇED Raporu'nda olması gereken fayda- maliyet analizi ilgili projenin kamusal yararını ortaya koymalıdır. Projenin çevresel- sosyal ve ekonomik yükünün fayda maliyet analizi yapılmalıdır. Ancak dosyada fayda- maliyet analizi yapılmamıştır.

Konya 1. İdare Mahkemesi 29.05.2015 T. 2013/556 E 2015/297K yerel mahkeme kararında yürütmeyi durdurma kararında değindiği gerekçelere yer vererek, yer seçiminin yanlış olması, projenin olumlu etkilerinden çok olumsuz etkilerinin varlığı, tarımsal faaliyetin ortadan kalkacak oluşu gerekçeleriyle ÇED Olumlu Kararı'nın iptaline karar vermiştir. Danıştay 14. Daire 26.01.2016 T. 2015/6309 E 2016/325 K sayılı kararı ile yerel mahkeme kararını onamıştır. **Bu karar ise aslında bir faaliyetin başlaması ile diğer geçim kaynaklarında ve ekosistemde meydana gelecek maliyetlerin karşılaştırmasının yapılması gerektiğini ifade etmesi açısından önemlidir. Mevcut projede bir istihdamdan**

söz edilemeyeceği gibi istihdamın varlığı mümkün olsa bile genç ve dinamik nüfusu barındıran istihdama karşı tarımdan, mercacılıktan, hayvancılıktan geçimini sağlayan yaşlı nüfusun geçim kaynağında oluşacak kaybın da ortaya konulması gerekmektedir. PTD'de fayda maliyet analizinin yaş, cinsiyet ve gelir grubuna göre ayrıca değerlendirmesinin yapılması da elzemdir. Türkiye'nin her bölgesini belli prototipe oturtup bu standartlar üzerinden değerlendirme yapmak gerçek verilere ulaşılmasını engeller ve ayrımcılık içerir. Kaldı ki mevcut proje için bir fayda maliyet analizi de ortaya konulmamıştır. Bu sebeple dava konusu işlemin iptali gerekir.

5.) PROJENİN FLORAYA VE FAUNAYA ETKİSİ DEĞERLENDİRİLMEMİŞTİR.

ÇED raporunda , "Floristik çalışma proje alanında 10 istasyon belirlenerek ve örnekleme metodu kullanılarak yapılmıştır. Floristik çalışma alanı 500 m çapında bir alan belirlenerek yapılmıştır. Bu çalışma sırasında tespit edilen türler direkt olarak listeye alınmıştır. Ancak tespit edilemeyen veya hangi tür olduğuna dair kesin bir kaniye varılamayan türler toplanarak incelemeye alınmıştır. Bu inceleme iki aşamada yapılmıştır. İlk olarak örnekleri alınan bu türler için resimli literatür araştırmaları yapılmıştır. Bu şekilde teşhis edilen türler listeye alınmıştır. İkinci aşamada ise tespit edilemeyen türler stereo mikroskop altında incelenerek anatomik inceleme yapılmış ve çiçek formülleri ortaya çıkarılmıştır. Bu çiçek formülleri kullanılarak geriye kalan bütün türler tespit edilmiştir. **ÇED Başvuru Dosyası hazırlanması aşamasında 2021 Yılı'nın Eylül ayında bir gün olmak suretiyle arazi çalışması yapılmış ve örnek toplanmıştır.** Flora çalışması Biyolog Hayrettin DURMAZ tarafından yapılmıştır. Flora türlerinin tamamı gözlem sonucu tespit edilmiştir. Flora türleri için anket yapılmamış ve literatürde bölge florası hakkında yapılmış çalışmaya rastlanmamıştır. Literatürden türlerin tespiti amacıyla faydalanılmıştır." denilmek suretiyle literatür bilgilerine yer verilmiştir.

Oysa fauna ve flora çalışması için 4 mevsim saha çalışması yapılması gerekir ayrıca da yakın tarihli literatür taraması ile de desteklenmesi beklenir. Ancak ÇED raporunda böyle bir incelemeyle ve çalışmayla karşılaşmak mümkün olmamıştır. ÇED başvuru dosyası hazırlanırken sahada 1 gün çalışma yapıldığı, Özel format sonrasında ÇED raporu hazırlanma aşamasında arazi çalışması yapılmadığı açıkça belirtilmiştir. Yöredeki endemik bitki türleri flora incelemesinde yer almamıştır.

Danıştay 14. Daire 2013/2439 E - 2014/8750 K numaralı kararında;

"Dosyanın incelenmesinden; Niğde ili, Ulukışla Maden Köyü civarında Gümüştaş Maden ve Ticaret A.Ş. tarafından kurulması ve işletilmesi planlanan "Kurşun-çinko-gümüştaş-altın madeni ocağı projesi" ile ilgili olarak verilen 21.04.2011 günlü, 2168 sayılı "ÇED olumlu Kararı'nın iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı, İdare Mahkemesince yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda hazırlanan raporda; "ÇED raporunu hazırlayan ekibin hangi meslek grubundan oluştuğuna dikkat edilmediği, bir maden projesinin ÇED raporunun hazırlanmasında en azından bir maden mühendisin görev almamasının önemli bir eksiklik olduğu; ÇED Raporu'nun 102. sayfasında proje alanının florası hakkında yapılan çalışmalara yer verildiği, faaliyet alanının florası ile bilgilerin, biyolog Funda Aşıcı tarafından yapılan gözlem ve literatür araştırmalarıyla tespit edildiği ve envanterin hazırlandığının belirtildiği, envanter (tablolar) incelendiğinde 90'dan fazla türün literatürden belirlendiğinin görüldüğü, bu durumun arazide yapılan incelemelerin yeterliliği konusunda şüphe uyandırdığı, aynı zamanda arazide tespit edilen türlerle ilgili sunulan görsellerin sayısının sadece 6 olmasının, yapılan arazi çalışmalarının yeterliliği konusunda şüpheleri destekler nitelikte olduğu, ayrıca arazide yapılacak

gözlemlerin değişik mevsimleri de içerecek şekilde yapılması gerektiği, bu şekilde daha çok türün literatür yerine arazi tespitleriyle yapılmasını mümkün kılacağı; Çed raporunun 119. sayfasında proje alanında bulunan ya da bulunması muhtemel 12 sürüngen türünün saptanmış olduğu ve bu türlerin 7 tanesinin Bern Sözleşmesi Ek-2, 6 tanesinin ise Ek-3 listesinde bulunduğu belirtilmiş, Bern Sözleşmesi Ek-2'nin kesinlikle korunması gereken hayvan türlerini tanımladığı ancak, ÇED raporunda kesinlikle korunması gereken hayvan türlerine ilişkin çalışmanın 1996 yılında yapılan bir çalışmaya atıf yapılarak belirlendiği, bu türlerin günümüzden 16 yıl önce yapılmış olan bir çalışmada bol ve yaygın olarak tanımlanması ve bu uzun süreçte pek çok değişimin söz konusu olabileceği dikkate alınmadan, 16 yıl önceki bilginin raporda kullanılıyor olmasının, fauna konusunda yapılan arazi çalışmalarının yetersiz olduğunu düşündürdüğü, ayrıca memeli hayvanlar ve kuşlarla ilgili tablolardan, faaliyet bölgesinde Bern Sözleşmesi Ek-2'de yer alan birçok memeli ve kuş türünün bulunduğu anlaşıldığı, fakat fauna ile ilgili arazi gözlemlerine dayanan görsellere ÇED raporu içinde rastlanmadığı; ÇED raporunda flora ile ilgili çalışmaların kim tarafından yapıldığının belirtildiği, fakat fauna çalışmasının kim veya kimler tarafından yapıldığının net olarak belirtilmediği, çalışmanın aynı kişi tarafından yapılmış olabileceği, fakat bu durumda, yeterli uzman personelin bilgi ve katkısının projenin hazırlanmasında dikkate alınıp alınmadığı sorusuna olumlu yanıt verilmesinin mümkün olmayacağı,”

ifadelerine yer verilerek ÇED Olumlu Kararı işlemi iptal edilmiştir.

Özetle, alanda bilimsel nitelikte ve kapsamlı bir flora ve fauna çalışmasının ve bu çalışmaya dayalı bir yaban hayatı etki analizinin yapılması gerektiği açıktır. Proje alanı çevresindeki flora ve faunayı araştırmamış ve etki değerlendirmesi yapmamış olan bir ÇED raporunun ÇED sürecinin amacına, hedefine ve ilkelerine uygun olabileceği, hele de “ÇED Olumlu” kararına esas teşkil edebileceği düşünülemez.

6.) PROJE SAHASI 1. DERECE DEPREM BÖLGESİNDEDİR

Proje sahası 1. Derece deprem bölgesindedir. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği md 11/5'te, TDİOSB kurulabilecek alanın/alanların belirlenirken dikkat edilmesi gereken özellikleri arasında "Bulduğu deprem kuşağı" kriteri de sayılmıştır.

ÇED raporunda bölgedeki deprem riskine ilişkin açıklamalarda, İnceleme alanına yakın aktif diri fay İznik-Mekece fayıdır denilmiş ve bu fay üzerinden açıklamalar yapılmıştır. "İnceleme alanına yakın aktif diri fay İznik-Mekece fayıdır. Bu fayın Uzunluğu yaklaşık 6 km dir ve Oluşturabileceği maksimum büyüklükteki deprem Mmax 6.1 dir. Bu büyüklükteki çevrede meydana gelen depremlerin odak derinlikleri 10 Km dir. Bu fayın inceleme alanına en yakın uzaklığı kuş uçuşu yaklaşık 30 km'dir. Analizde bu depreme en yakın model 6.0 büyüklüğü seçilmiştir. Model seçilen bu depremin 50 yılda aşılma olasılığı %99,4'dur. Senaryo depremin odak derinliği H: 10 km olarak alınmıştır. Analiz sonucunda bölgenin Ortalama yatay etkin yer ivmesi 0.08 g Tehlike düzeyi "Orta" tehlike olarak Bulunmuştur." ifadeleri kullanılmıştır.

Projenin deprem risklerinin daha detaylı incelenmesi adına uzman bilirkişiler tarafından irdelenmesini talep ediyoruz.

7) SÖZ KONUSU İŞLEM TARIMA DAYALI İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ YÖNETMELİĞİ'NE AÇIKÇA AYKIRIDIR.

Önemli belirtmek isteriz ki; proje alanı tamamen tarım alanı olmasına karşın ÇED Raporu hazırlayan ekipte Ziraat mühendisinin olmaması büyük bir eksiklik. Bu durum, raporda tarıma ilişkin yapılan açıklamaların uzman görüşünden ne kadar uzak olduğunu göstermektedir.

Tarıma Dayalı İhtisas organiza sanayi bölgeleri kurulurken söz konusu yönetmeliğin 2. Maddesinin 1 bendi gereği **arazi mülkünün % 75'inin hazine adına kayıtlı olması gerekiyor.** Ayrıca 1 bendinde **kurulacak alanın tarım arazisi olmaması koşulu bulunuyor.** Toprak Koruma Kurulunda alan OSB için uygun kararı alınmasına rağmen **Toprağın korunması ile ilgili Kanun ve Yönetmeliklere aykırı bir karar alınmıştır.** Bu Karar açıkça idare tarafından hukuka aykırı bir işlem yapılmasına zemin hazırlamıştır.

Alanda arazi mülkünün %75i hazine adına kayıtlı olmadığı gibi tarım arazisi olduğu da ortadadır. Şöyle ki;

Taşınmazlar Bilecik-Gölpazarı Devlet karayolu ile Gölpazarı İlçesi Aktaş köyü Beşevler mahallesi sınırında olup Gölpazarı ilçesine yaklaşık 3 km. ilçe merkezine ise yaklaşık 4,5 km. mesafededir.

Gölpazarı Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi yapılması planlanan Bilecik İli, Gölpazarı ilçesi, Aktaş köyünde toplam 592,67 dekar alana sahiptir. Gölpazarı Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi yapılması planlanan taşınmazların kuzeyi tapulama harici orman, güneyi Bilecik – Gölpazarı Devlet karayolu, doğusu tarla ve köy yerleşim alanı, batısı orman ve tarla ile çevrilidir.

Taşınmazların yaklaşık 430 dekarlık kısmı “Mutlak Tarım Arazisi” olarak değerlendirilmiştir. Topoğrafik yönden düz, taşlılık problemi olmayan, etkili toprak derinliği yaklaşık 60 cm. civarındadır. Toprak yapısı killi-tınlı olup orta-ağır bünyelidir. Büyük toprak gruplarından kahverengi orman toprakları sınıfındadır. Sulama imkanı yoktur. Taşınmazların yaklaşık 50 dekarlık kısmı “Özel Ürün Arazisi” olarak değerlendirilmiştir. Yaklaşık % 2 eğimli, etkili toprak derinliği 40 cm.'dir. Toprak yapısı killi-tınlı olup orta-ağır bünyelidir. Parsellerde hafif taşlılık problemi vardır. Büyük toprak gruplarından kahverengi orman toprakları sınıfındadır. Sulama imkanı yoktur.

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununun 13. maddesi ile Tarım Arazilerinin Korunması Kullanılması ve Planlanmasına Dair Uygulama Talimatının 12.1 maddesine göre 1., 2., 3., 4. sınıf MT: Mutlak Tarım Arazileri, OT: Özel Ürün Arazileri, DTF: Fındık, DTÇ: Çay, DTZ: Zeytin, DTB: Bağ, DTK: Kestane, DTN: Narenciye, DTG: Gül, DTA: Antep fıstığı, DTM: Dikili sert veya yumuşak çekirdekli meyveler (Elma, armut, vişne, kiraz, dut, ceviz, kayısı..vb.) gibi tarım arazileri amacı dışında kullanılamaz hükmü gereği Bilecik İli, Gölpazarı İlçesi Aktaş Köyü Beşevler Mahallesi, Kurşunlu Köyü arasında yer alan yaklaşık toplam 588.037,92 m² büyüklüğündeki alan Gölpazarı Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulması, Toprak, Toprak Jeolojisi, Topografya ve Tarım Arazilerine Olumsuz Etkileri gibi nedenlerle çevrede geri dönüşü mümkün olmayan büyük zararlara sebep olacaktır.

Yine taşınmazların yaklaşık 75 dekarlık kısmı “Marjinal Tarım Arazisi” olarak değerlendirilmiştir. Taşınmazlar yer yer yaklaşık % 4-6 eğimli, toprak derinliği 25 cm.’dir. Toprak yapısı killi-tınlı olup orta-ağır bünyelidir. Büyük toprak gruplarından kahverengi orman toprakları sınıfındadır. Sulama imkanı yoktur.

Faaliyet planlanan alanda ağırlıklı olarak buğday ve ayçiçeği ile yem bitkisi üretimi yapılmaktadır. Çevre arazilerde ise bu ürünlere ek olarak meyve bahçeleri bulunmaktadır. Ağırlıklı olarak ceviz ve kiraz yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Ülkemizin yıllık yaklaşık 10 milyon ton buğday ithalatı, yaklaşık 3-3,5 milyon ton ayçiçeği ithalatı yaptığı göz önünde bulundurulduğunda Mutlak tarım arazileri ve özel ürün arazilerinden yöre ortalaması ve üzerinde verim alınabileceğinden yöre çiftçisi ve tarımsal üretime katkı sağlaması açısından alanın büyük önem taşıdığı açıktır.

8) GÖLPAZARI GIDA İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNİN YER SEÇİMİ DE ŞEHİRCİLİK İLKELERİ AÇISINDAN UYGUN DEĞİLDİR.

Bilecik ilinin çok sektörlü mekansal gelişmesinin il çevre düzeni planı olarak kurgulanmasını, Bilecik ilinde sürdürülebilir gelişmenin sağlanmasını, yaşam kalitesinin yükseltilmesini sağlamak amacıyla hazırlanan ve onaylanan Bilecik 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında ilin gelişmesinde izlenecek ana stratejiler belirlenmiştir.

Bu kapsamda belirlenen stratejilerden biri;

Gölpazarı-Yenipazar arasında doğal yapının getirdiği birlikteliğin tarım, turizm gibi sektörel gelişmelerle de bütünleştirilmesi ve Gölpazarı-Yenipazar arasında hayvansal ve bitkisel üretim faaliyetlerinin sanayi talebini karşılama nitelik ve nicelikte üretiminin sağlanmasında güç birliklerinin oluşturulması; Gölpazarı İlçesi’nin doğal ve işlevsel bağlantı avantajlarının ortak kalkınma hamlesi için kullanılması. Yenipazar’da üretilen ürünlerin, Gölpazarı’nda işlendikten sonra pazarlara sunumunun sağlanmasıdır.

Bu doğrultuda;

Gölpazarı İlçesi’nde tarım sektöründe hayvancılık ve organik üretimin, hizmetler sektöründe ticaret ve toplum hizmetlerinin ön plana çıkması öngörülmüştür. Bu ilçe merkezinde ayrıca, tarım ürünlerini işleyecek bir Organize Sanayi Bölgesi önerisi de geliştirilmiştir. Sahip oldukları yerel kaynaklar doğrultusunda, Gölpazarı ve Osmaneli İlçeleri’nde yerel kalkınmayı desteklemek üzere “Sanayi Gelişme Alanları” için Plan Açıklama Raporu’nun bölüm 2.3.2 Sanayi Sektörüne İlişkin Stratejik Değerlendirmeler başlığı altında belirlenmiş olan hükümler çerçevesinde tarıma dayalı sanayi gelişimi desteklenecektir.

Bilecik Çevre Düzeni Planından da görüleceği üzere sektörlerin enetgrasyonu ve mekansal dağılımı sağlanmış yer seçimleri yapılarak planda kurgulanmıştır. Gölpazarında planlı sanayi gelişiminin ilçenin güneybatısına yönlendirildiği görülmektedir. Bu yaklaşım ile ilçenin başat sektörü olan tarımın korunması ve geliştirilmesi adına çevreli verimli tarımsal alanlar üzerindeki baskı engellenmiştir.

Dolayısıyla koruma-gelişme dengesinin sağlanması, tarımsal alanları korunması adına sanayi yatırımlarının planlanan sanayi bölgesinde yapılması gerekmektedir. Aksi takdirde planın

gereklilikleri yerine getirilmemiş, planın amaçlarından biri olan sürdürülebilir gelişme ve yüksek yaşam kalitesi sağlanamayacaktır.

ÇED raporunda Gölpazarı Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi yerinin 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında “Tarım Alanı” olarak işaretlenmiş olduğu da belirtilmiştir. Tarım alanlarının korunması adına sanayi alanının bu bölgede yapılması, kamu yararına ve şehircilik ilkelerine açıkça aykırı olduğu gibi bölge halkı açısından telafisi imkansız zararlara sebep olacaktır.

9) KURULMASI PLANLANAN OSB YÖRENİN TARIM VE HAYVANCILIĞI AÇISINDAN UYGUN DEĞİLDİR.YÖRENİN ÇÖZÜLMESİ GEREKEN DAHA BÜYÜK PROBLEMLERİ BULUNMAKTADIR.

Gölpazarı’nda toprak yapısı kumlu çakıllı toprak yapısı özelliğini göstermektedir. Kireç oranı genelde yüksektir. Arazi yapısı genelde eğimli ve engebeli olmakla beraber Gölpazarı, Kurşunlu, Aktaş, Karaağaç, Üyük, Küçükyenice ovaları bulunmakta olup sulaması Sakarya nehrinden sağlanmaktadır. İlçede mera alanları yok denecek kadar az olup, kayda değer bir mera arazisi yoktur. Buna bağlı olarak hayvancılık ahır içi besleme şeklinde yapılmaktadır.

Planlamaya konu alanda mera arazisi de bulunmamaktadır. İlçede makineli tarım gelişmektedir. Tahıllarda ekim, yabancı ot mücadelesi, hasat işlemlerinin % 65’i makine ile yapılmaktadır.

Meyve ve sebze yetiştiriciliğinde hastalık ve zararlılar ile mücadelede makine kullanımı artmaktadır. İlçede sulama imkânlarının artışıyla birlikte sebze ve meyve üretimlerinde de ciddi artışlar sağlanmıştır. **Sebze olarak özellikle salçalık ve sofralık olmak üzere domates üretiminin öne çıktığı görülmektedir.**

Meyve üretiminde ise özellikle kiraz, vişne ve üzüm öne çıkmaktadır. Vişne üretimi tarımsal sanayiye yönelik olarak yapılırken kiraz ise daha çok iç pazara ve ihracata gitmektedir.

BEBKA (Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı)'ya göre İlçeye Özgü İhtiyaçlar ve Sorunlar şunlardır:

- ? Çalışan sayısı azdır. Çiftçiler yeterince bilinçli değiller. Profesyonel yönlendirme gereklidir.
- ? Genç göçü çok fazladır.
- ? İlçeyi illere bağlayan yollar uzun süredir yapılmamıştır. (Dikenli boğaz). Köy yolları da yetersizdir.
- ? Tarım haritaları çıkarılmalı ve devlet örnek ve model üreticilik yapmalıdır.
  - ? Ürün deseni çıkarılmalı ve devlet buna göre destekleme yapmalıdır.
- ? Turizm alanında daha fazla tanıtıma ihtiyaç vardır.
- ? İlçede entegre hayvancılık tesisleri oluşturulmalıdır.
- ? Soğuk hava depoları ve paketleme tesisleri gibi tarıma dayalı sanayi desteklenebilir.
- ? İlçede istihdam yaratan yatırımlar olmalıdır.
- ? Konaklama imkânları geliştirilmelidir.
- ? İlçenin gelişmesi için daha vizyoner insanların olması gereklidir.
- ? Tarımda bilinçsiz ilaç kullanımı ve kalite ve kalibrasyon eksikliği ihracatı baltalamaktadır. Bu konuda çalışmalar yapılmalıdır.

- ? Kurşunlu Ovası'nda drenaj sorunu vardır.
- ? Altyapı, çevre ve ulaşım sorunları çözülmelidir.
- ? Sosyal aktiviteler için mekânlar neredeyse yoktur. Bu ilçedeki öğrenciler için de büyük bir eksikliklerdir.
- ? Kanalizasyon yetersiz ve içme suyu tesisleri yenilenmelidir.

İlgili Tespitleri BEBKA Kalkınma Ajansı yapmıştır. **BEBKA stratejik planlarında OSB kurulumu yer almamaktadır.** Tarımsal ürünlerin değerlendirilmesine yönelik Ceviz İşleme Tesisi kurulmuş, Kara buğday unu(glütensiz un) üretimi hakkındada OSB dışında yapılanma sağlanmıştır. **ÇED raporunda tütün, helva, kahve,v.s. Gibi yörede yetişmeyen ürünlerin işleneceğinden bahsedilmiştir. İhtisas OSB lerde öncelikli ürün yörede yetişen ürünler olmalıdır.** Bu sebeple tesislerin Yörenin tarım ve hayvancılığına etkisi sınırlı olacaktır. Özellikle gıda atıkları büyük ovada olumsuz etki yapacaktır.Su yetersizdir ve toprak tuzlanmaktadır. Tuzlanan topraklar verimsizlik ve çölleşme etkisi göstermektedir.Tuzlanma esas olarak tarım kaynaklı bir toprak bozulması olayıdır. Yanlı? sulama teknikleri nedeniyle a?ırı sulamaya maruz kalmı? topraklarda anakaya içindeki tuzlar kapilearite ile yüzeye doğru yükselir ve suyun buharla?ması sonucunda eriyik halde bulunan tuzlar toprağın yüzeyine ta?ınır. Toprağın alt katmanlarında (horizonlarında) veya ana maddede bulunan tuzların bu ?ekilde toprak yüzeyine kadar çıkması ve orada birikmesi süreci sonunda olu?ur. A?ırı sulama süreci devam ettikçe tuzlanmanın artması ile toprak bitkilerin yeti?mesine uygun olmaktan çıkar. Ayrıca 2022 yılında OSB alanı yakınında 2 adet toprak Koruma Kurulu Kararı çıkmış olup, büyükovada tuzlanmış arazide millet bahçesi ve diğer alanlarda belediye tesislerinin yapılması kararlaştırılmıştır. **Her geçen gün çoraklaşan topraklar tarım dışı kullanıma açılmaktadır. OSB oluşumu yöredeki büyükova olgusunu ortadan kaldıracak olup, tarımsal gelişimi yok etme tehlikesi yaratacaktır.** Alandaki sınırlı su kullanımının dahada azalması su riskini artırmaktadır. Zaten yörenin içme suyu ve kullanma suyu Bozuyuk 'ten temin edilmektedir. Yörede yeterli su kaynakları bulunmamaktadır. **OSB atıkları için yörede alt yapı mevcut olmadığından büyük ovaya etki edecektir.** OSB arazisi büyükova ya komşu olmasına rağmen büyükova nın bir parçasıdır. Gölpazarı yolunun düz gitmesi için büyük ovoidan ayrılmış gibi görünen bu toprak parçası ekolojik yönü ile büyükovanın parçasıdır. Her türlü zarar büyükovayı da etkilemektedir.

10) YAPILMASI PLANLANAN OSB İLE SU TAHSİSLERİ HAKKINDAKİ YÖNETMELİK HİÇE SAYILMIŞTIR.

Söz konusu yönetmeliğin 6. maddesi tahsisinin gerçekleşmeyeceği durumları belirtilerek su tahsisinin sınırlarını çizmektedir.7 no'lu maddede ise su kullanım önceliğiyle ilgili olarak suyun miktarı, kalitesi, havzanın özelliği, zorunlu ihtiyaçlar ve şartlar başka türlü bir çözüm yolu gerektirmedikçe, su kaynaklarının kullanım amaçlarında aşağıdaki öncelik sırasının uygulanması gerektiği düzenlenmiştir:

- a) İçme ve kullanma suyu ihtiyacı, b) Çevresel su ihtiyacı, c) Tarımsal sulama ve su ürünleri yetiştiriciliği, ç) Enerji üretimi ve sınai su ihtiyaçları ve d) Ticari, turizm, rekreasyon, madencilik, taşıma, ulaşım ile sair su ihtiyaçları.

7. maddenin 2. fıkrasında “Su kaynağının yeterli olması halinde, havza planları çerçevesinde kaynağın birden fazla amaçla kullanımına öncelik sırası gözetilerek izin verilebilir” denilmektedir.

Bu maddelere göre zaten su sıkıntısı olan bir bölgede su kullanımının OSB önceliği bulunmadığı ortadadır. Dolayısıyla su tahsisi ile ilgili iş bu yönetmelik gereği su kaynaklarının kısıtlı olduğu yörede suyun öncelik alanlarında kullanılması elzemdir.

11) SÖZ KONUSU BÖLGE ARKEOLOJİK AÇIDAN DA BÜYÜK ÖNEME SAHİPTİR.

Bilindiği üzere Nikaia (= İznik) kenti Kalkhedon (= Kadıköy), Prusias ad Hypium (= Düzce/Konuralp), Klaudiopolis (= Bolu), Nikomedia (= İzmit) ve Prusa (= Bursa) gibi Bithynia Bölgesi'nin (Kuzey Marmara Bölgesi) büyük birkaç kentinden biridir. Büyük İskender'in generallarından Antigonos bugünkü İznik'in olduğu yerde Antigoneia adında bir kent kurmuş; daha sonra Lysimakhos'un eline geçmesiyle birlikte Lysimakhos'un eşinin adına izafeten Nikaia adını almıştır. Kentin kurulduğu tarihten itibaren bölge siyasetinde ve ekonomisinde önemli roller üstlenmiştir. Antik kentin, dünya siyaseti bakımından en önemli işi M.s. 325 ve M.s. 787 konsillerinin burada toplanıp, Hıristiyanlık tarihi için almış olduğu kararlardır. Bir diğer önemi ise, 1204'teki IV. Haçlı Seferi sonucunda Konstantinopolis'in Haçlılar'ın eline düşmesi üzerine, bir süreliğine Bizans Devleti'ne başkentlik yapmasıdır. Bu dönemde, Nikaia bir sanat ve kültür merkezi haline gelmiş; ve bu durum bir süreliğine, antik kentin bölgede ikinci Konstantinopolis olmasını sağlamıştır. Nikaia'nın bölgede önemli bir yerleşim haline gelmesinde Küçükasya'ya giden yolların kesişme noktasında yer almasıdır. Nikaia kentinin bugün üç tanesi görülebilen, dört ana kapısı bulunmaktadır. Bu dört kapıdan Lefke Kapısı Kudüseye kadar uzanan yolun Küçükasya'daki başlangıcı sayılabilir. Hacı Yolu olarak da adlandırılan bu yol aslında bir Roma yolu olup; Küçükasya'daki iki ana Roma yolundan biridir. Ancak bu yolun adı bilinmemektedir. Söz konusu bu yollar üzerinde çeşitli konaklama veya at değiştirme istasyonları ile yerleşimler yer almaktaydı. Bunların bir kısmını Antik edebi metinlerden bir kısmını ise Tabula Peutingeriana ile Itineraria Bourdogolensis'ten öğrenmekteyiz: Nikaia'dan çıkan yol 8 mil sonra İznik'e bağlı Karadin/Karatekin'deki Höyük yerleşimine lokalize edilen Skhinai'dır. Bundan sonra Bilecik İli Osmaneli İlçesi Gaziler Köyü üzerinden Arapuçtu Mevkii'ne oradan da Selçuk Köyü'ne (= Midum/Moedo Orientis) ve burayı takiben Medetli- Üyük üzerinden Gölpazarı İlçesi'ne bağlı Karaağaç Köyü'nden yola devam etmek zorundaydı. Karaağaç üzerinden Dikenli Geçidi aşan Roma yolu bugünkü asfalt yolu paralel olarak tepe eteklerinden takip ederek Beşevler üzerinden Gölpazarı İlçesi'ne (= Tataion), oradan da Bolu İli Göynük İlçesi'ndeki Himmetoğlu/Çay Köyü (= Dablais) ve Ankara'daki Iuliopolis (= Nallıhan) üzerinden Kappadokia-Kilikia sınırına kadar uzanmaktaydı.

Bu Roma/Hacı Yolu ve tali yollar aynı zamanda, Doğu Roma ordularının ve Haçlılar'ın Doğu'ya veya Kudüs'e giderken; Osmanlı Beyliği'nin ise Söğüt'ten Batı'yı fethetmek için kullandığı yollardır. Söğüt'ten hareketle Batı'ya yönelen Osmanlı Beyliği'nin ilk fethettiği topraklar, Yenipazar-Gölpazarı, Osmaneli, Taraklı, Geyve ve Pamukova'dır. Osman Bey, günümüzde İnhisarı ilçesinde yer alan Harmankaya köyünde türbesi bulunan Köse Mihail ile birlikte Gölpazarı'ndaki Gölfalanoz'u, Gölpazarı civarındaki Leblebici Hisarı'nı 1304-1311 yıllarında yönetimi altına almıştır. Bu fetih hareketlerinin ne ve nasıl olduğunu ise, XV. yüzyılda yaşamış olan Âşık Paşazade'nin Tevarih-i Al-i Osman *adlı* eserinden öğrenmekteyiz. Antikçağ'da Romalıların, sonra Doğu Roma ordusunun, Haçlıların, Selçukluların ve (**Yol güzergâhı hakkında detaylı bilgi için bk. S. ŞAHİN, Katalog der antiken Inschriften des Museums von Iznik (Nikaia), I-II 1/2, Bonn 1979-1982: 50-62.**) Osmanlıların kullandığı yollar, neredeyse yaklaşık 100 yıl öncesine kadar aynıydı.

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte, son 100 yıl ama özellikle geçtiğimiz 50-60 yıl içinde

yolların yönü büyük ölçüde değişmiştir. Bu nedenle Gölpazarı'na giden veya buradan Batı'ya yönelen yollar bugün Beşevler olarak adlandırılan köyün arazisi üzerinden geçmek zorundaydı. Bunu da günümüzde maalesef kaybolmuş; ama 1970'li yıllarda kaydedilen 3 adet Roma mil taşı sayesinde bilmekteyiz. **Bu mesafe gösteren taşların Beşevler köyü arazisinde bulunmuş olup, yolun tarihini ve önemini göstermesi bakımından büyük önem arz etmektedir.**[EK3] Ek3 bu alanda bulunan mil taşları ve tarihi haritayı içermektedir.

Ayrıca Beşevler köyü arazisinde bulunmuş olan, Menodoros oğlu --- kişiye ait bir mezar steli de, yol üzerinde bir yerleşim olduğunu düşündürmektedir. Her ne kadar bir mezar steli bulunmuş olsa da, söz konusu alanda toprak altında başka arkeolojik eserler de çıkabilir. Zira daha önce adı geçen köy civarında keşfedilmiş; ancak günümüzde kaybolmuş miltaşları da bu durumu doğrular niteliktedir.

Bölgenin arkeolojik açıdan önemi de raporda tartışılmadığı gibi ekipte uzaman bir arkeolog a da yer verilmemiştir.

12) ÇED İNCELEME DEĞERLENDİRME FORMU EKSİKTİR.

Son olarak Nihai Çed raporunda sadece proje sahasının sınırına dair açıklamalar vardır. Ancak, proje sahasının bitişiğinde orman bulunmaktadır. Nihai ÇED raporunda, Orman Genel Müdürlüğü ve bağlı birimlerince hazırlanan ÇED İnceleme Değerlendirme formu eksiktir. Projenin orman alanları üzerindeki etkilerinin de irdelenmesi gerekmektedir.

YÜRÜTMİYİ DURDURMA TALEBİMİZ HAKKINDA

Her ne kadar İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda ÇED davaları için ivedi yargılama usulü öngörülmüşse de her geçen gün yaklaşan bu doğal felaketin önüne geçmek için bir an önce yürütmeyi durdurma kararı verilmesini talep ediyoruz. Dava konusu işlemin telafisi imkansız zararlara yol açacağı ve açıkça hukuka aykırı olduğuna ilişkin dilekçemizde yeterli somut delil sunulmuştur. Bununla birlikte Çevre Hukuku'na özgün rengini veren en temel ilkelerden biri İhtiyat İlkesi'dir. "Burada ispat yükünün, geleneksel şeklinden sıyrılarak, çevresel bozulmaya yol açabilecek faaliyete karşı çıkanlardan alınıp bu faaliyeti gerçekleştirmek isteyenlere, diğer bir deyişle çevresel kaynakları kullananlara yüklenmesi, yani yer değiştirmesi söz konusudur. Bu yer değiştirme, hukuki sorumluluğun ortaya çıkması aşamasından çok önce, faaliyetin yapılıp yapılmamasının koşulu olarak kendini gösterir. Çünkü bu önlemin kabul edildiği durumlarda, faaliyet ya da proje sahibi gerçekleştireceği faaliyetin çevresel açıdan önemli bir zarar yaratma riski taşımadığını ortaya koymakla yükümlüdür. Ancak bu takdirdedir ki faaliyette bulunmak için gereken izni alabilecektir." (Çevre Hukuku. Nükhet Turgut:1998, Sayfa 329) Dava konusu işlemin yürütülmesi halinde, insan sağlığına ve çevreye geri dönülemez zararlar verilecektir.

HUKUKİ NEDENLER : İYUK ve sair mevzuat.

DELİLLER

- :-Davalı İdare tarafından tesis edilmiş idari işlem,**
-Davalı İdareye Bilgi Edinme Kanunu Kapsamında Yapılan Başvuru, (İdareden henüz bir cevap verilmemiş olup verildiğinde sayın mahkemeye sunulacaktır.)
-Harita ve Fotoğraflar
-Dava dilekçesi ekinde sunulan belgeler,
-Keşif, Bilirkişi ve Her türlü yasal delil.

TALEP SONUCU :

Yukarıda açıklanan ve Sayın Mahkemece re'sen nazara alınacak nedenlerle;

1-Dosya üzerinde gerekli incelemenin yapılarak, açıkça hukuka, usul ve yasaya aykırı idari tasarrufun uygulanması halinde telafisi güç ve imkansız zararlar doğuracak dava konusu işlemin, davalının savunması beklenmeksizin **YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA,**

2- Davalı idarenin savunmasının alınmasına Mahkemenizce gerek duyulması halinde ise; söz konusu cevap süresinin kısaltılarak ve tebligatın memur eliyle yapılmasına karar verilerek dava konusu işlemin **YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA,**

3-Bilecik İlçesi Gölpazarı İlçesi Aktaş Köyü Beşevler Mahallesi- Kurşunlu Köyü arasında kurulması planlanan Gölpazarı Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi projesine ilişkin **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca verilen 6930 sayılı ve 8.12.2022 tarihli "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" Kararının** Anayasaya, çevre hukuku ve planlama ilkelerine, usule, hukuka ve bilimsel gerçekler ile kamu düzeni ve kamu yararına aykırılıkların olması nedeniyle **İPTALİNE** ve **YARGILAMANIN DURUŞMALI YAPILMASINA,**

4-İdari keyfiyet, usul ve yasaya aykırılık ile davanın açılmasına sebebiyet vermesi sebebiyle yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davalı idare üzerine bırakılmasına karar verilmesini vekaleten talep ederim.03.01.2023

DAVACILAR VEKİLİ

EKLER

-Dava Konusu İdari İşlem 08.12.2022de **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı** internet sitesinde ilan edilmiştir. Ekran Görüntüsü Ektedir.

-Davalı İdareye Bilgi Edinme Kanunu Kapsamında Yapılan Başvuru

-Tarihi Harita ve Fotoğraf

-Vekaletnameler ve Yetki Belgeleri